

D DESIGNER

מגזין עיצוב 57 מרץ 2020

MAH JONG ICON

החופש לעצב עם מערכת הישיבה הקלאסית מבית ROCHE BOBOIS, המיוצגת בישראל בבית פיטרו הכט

[עמ' 53]

מגזין
המחלקה המסחרית
תוכן שיווקי

LESS IS MORE. בית האח הגדול 2020. חיפויים: אלוני. ניהול אמנותי וארט: רחלי לוי, עיצוב: שמרי גל נובק (צילום: ליאור גרונדמן). מימין: אגרסל קרמיקה מדגם טוקיו, בצבעוניות משתנה משני צדי, בעיצובו של Roger Selden לקולקציה המתחדשת של ממפים גרופ, מבית Post Design באדיבות Paolo Rinaldi (צילום: Memphis srl)

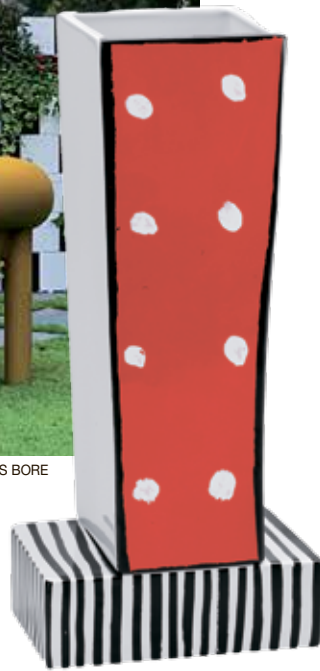

גופי תאורה בהשראת ממפים סטייל. כלי אור (צילום: Studio Monsterscircus)

הרעב לעיצוב שמח

קבוצת ממפים קמה באיטליה בשנת 1981 ואיגדה מעצבים ואדריכלים, בניצוחו של האדריכל והמעצב אטורה סוטסאס. חברתם של המעצבים והאדריכלים יחדיו נוצרה מתוך רצון ליצור אמירה חדשה דרך יצירות בעבודת יד. שידוך בין ישן לבין חדש, ומודרניזציה של פריטים ישנים, הפכו לכלי ולהתנסות הכרחית עבור האמנים שביקשו להמציא את עצמם מחדש, ובדרך גם זרם חדשני. החבורה התיישבה לשיח פורה, כשברקע התנגן בלופ שירו של בוב דילן משנות השישים, Stuck Inside of Mobile with the Memphis Blues Again, שהיווה את ההשראה לשם הקבוצה: ממפים. ברוח הדאדאיזם והפוסט-מודרניזם בחרו אלה להתנתק מהמקובל, ולהתריס כנגד מה שבעיניהם סימל עיצוב חסר חיים והומור - הסגנון המודרני המינימליסטי - ובחרו לעצב מחדש את סביבתם בעזרת חומרים שונים, כמו זכוכית, בדים, קרמיקה ומתכת ליצירת פריטי טקסטיל, ←

תרבותי, ללא ויכוח על טעם ועל ריח. בבסיסן של יצירות אמנות רבות ניתן דרור אמיתי לדמיון, וניכר בהן כושר היצירתיות וההמצאה, פרי דמיונו הקודח של היוצר, הנשען על זיכרון, חוש או אפילו אינסטינקט. מעטים יודעים לבטא את עצמם באמצעים שונים ומשונים, וכמוכן שהמסגרות השונות, החברתיות והחינוכיות, ממוססות לא פעם את התמימות, היצירתיות המתפרצת ואת האינסטינקטים הטבעיים והבריאים. בתוך כך, ישנם סגנונות שמתפרצים לתוך חיינו ולא כולם מודעים להיסטוריה שלהם. במיוחד הצעירים שבחבורה, שאולי יחשבו שהפרשנות העכשווית היא בעצם משהו חדש במהותו. כזה הוא סגנון ממפים הפורץ גבולות אשר שבר, בשעתו, את הכלים ואת הכללים. הוא אולי נראה חדשני וטרנדי, אבל העובדה היא שזהו סגנון עמק ותיק מרשים של כ-40 שנה.

מבנה מתנפח בפסטיבל העיצוב 2017 בלונדון, בעיצוב קמיל וואלאלה (צילום: אנדי סטאג Andy Stagg)

שוברים את הכלים וכן משחקים

קבוצת ממפים חתרה, בשעתה, נגד כל סגנון עיצוב שנעדר חוש הומור ושמחת חיים. חברה, מעצבים מחוננים, שידכו צורות וחומרים עם פטרנים שונים ליצירת פריטים שובבים ומשובבים, שהיה מי שכינה אותם "חתונה בין סגנון הבאוהאוס לצעצועי פישר פרייס". נישואים שמחזיקים מעמד, באושר ובעושר, עד עצם היום הזה / ליעונה מנקלי

ישות חדשה מנכי הנשמה וליצור מה שיהפוך, ברבות הימים, לזרם אמנות חדש. כזה שישפיע, יעורר השראה ושיח

שאולי לא חושבים עליו כשמתבוננים בצורה, אבסטרקטי ככל שיהיה, הוא היכולת להמציא יש מאין. לעורר

יקום מי שלא שמע באיזשהו סיור גלריה את המשפט "גם הילד שלי יודע לצייר כמו פיקאסו". מה

אינטרפרטציה ססגונית לטבע, בהדפסים למוצרים מעוצבים מבית כריסטיאן ליקוואה. עלית הלבושה לבית (צילום: דיזיניר גילד)

שטיח בצבעוניות עזה, בעיצוב קמיל וואלאלה, בשיתוף חברת FLOOR STORY, והמדפים האינקויניים מדגם Carlton, בעיצוב אטורה סוטסטס (צילום: באדיבות Floor Story - Camille Walala)

הריטים ואבירי דגש שובבים וצבעוניים עם קריצה. הקבוצה ספגה השראה מתנועות כמו האר-דקו והפופ-ארט, וגם מסגנונות הקיטש וממוטיבים עתידיניים. התוצאה נדמחה, לעיתים, לצעצוע שפורק לגורמים ואז הורכב מחדש, בצורה שונה מהמקובל. שילובים של חומרים שונים, פטרנים גיאומטריים, צורות א-סימטריות וגוונים נועזים - נעשו במעין שידוך המבקש לשבור את החוקים, לכדי יצירה שלמה. אחד מסימני ההיכר של יצירותיהם הוא פטי שחור/לבן ושאר פטרנים קופצניים, לצד גוונים עזים ועשירים, צורות עתידניות, רחוקות ורובוטיות ומוביילים המזכירים את עבודותיהם של חואן מירו הספרדי ואלכסנדר קלדר האמריקאי. תחילת דרכה של תנועת ממפיס הייתה בתערוכת העיצוב השנתית המובילה Salone del Mobile במילאנו. כבר בשנת 1981 הציגו חבריה רהיטים ואביזרים צבעוניים שזכו לפידבקים מסוגים שונים, הכל מלבד אדישות. מחיצות חדרים וכוורות ססגוניות, גופי תאורה ושאר שכיות חמה - כל אלה יוצרו בתפר שבין הסוריאליסטי לבין המודרני. הפריטים המעוצבים תוארו כביזאריים ולא מובנים, והיה מי שהגדיל בתיאורו וכינה את סגנונם כשידוך מאולץ בין סגנון הבאוהאוס למרכולתה של חנות הצעצועים לתינוקות, פישר פרייס. כיאה לסגנונות פורצי דרך ושונים מהמקובל, הקבלה ארכה זמן. רק בתחילת שנות התשעים, והרבה לאחר שהתפרקה הקבוצה בשנת 1988, התקבע הסגנון כפופולארי וכנס לפנתיאון העיצוב. אמנם הקבוצה התפרקה לקראת סוף שנות השמונים, אך השפעתה על עולם העיצוב ניכרת עד היום, וכולנו עדים לתחיית הסגנון מתוך אינטרפרטציות מופלאות.

אלברטו ביאנצי אלבריצ'י, (Alberto Bianchi Albrici), הבעלים של חברת ממפיס כיום, מתייחס לתחיית הסגנון הממפיסי בציינו כי הסגנון דהיום קיבל תפנית אקספרסיבית המקושרת לרעיון המגורים החדש. "הרצון להיות מהפכני, להבליט את הייחודיות, לעצב נגד ההיגיון - אלה הרעיונות שהפכו את תנועת הממפיס למעין מיתית וסמל לעיצוב מסוג חדש", הוא אומר. אלבריצ'י מוסיף כי מותם של שני אנשים חשובים תרמה לעליית המודעות של תנועת ממפיס. האחד הוא המאסטר הגדול, אטורה סוטסטס, שנפטר בסוף 2007, ולמרות שפרש מהקבוצה בשנת 1985 עדיין ייצג אותה נאמנה. השני הוא האמן דיוויד בואי, אספן נלהב של יצירות ממפיס, אשר הוצעו למכירה פומבית בסות'ביס בנובמבר 2016, ונמכרו בסכום של כ-1.4 מיליון פאונד. "אני מאמין שהאבולוציה המעגלית של מה שהפך לטרנד הובילה לתחייה מחדשת, זו נתמכת בידי 'הרעב' של האנשים לעיצוב שמח, משופע בגוונים ססגוניים".

להעז, לרגש ולהפתיע
אכן, אינטרפרטציות רבות ניתנו לעיצובים של ממפיס בשנים

שטיח בעיצוב אלכס פרובה לחברת CC-Tapis. רשת נולמניס (צילום: Lorenzo Gironi, ארט-1 Motel409, Studio Milo)

האחרונות. הצבעים, הצורות והפטרנים המזוהים עם היצירות "הממפיסיות" עשו קאמבק בכל תחומי העיצוב, החל מעיצוב גרפי ועד עיצוב אופנה ומעצבי מוצר. הם היו ההשראה לקולקציית האופנה של כריסטיאן דיור מלפני כעשור, ושל קולקציית בית האופנה מיסוני לשנת 2015. מי שצפה בסדרה האמריקאית "הצלצול הגואל", זוכר בוודאי את הפתיח ששילב בין פטרנים קופצניים לצבעים וצורות גיאומטריות, בשפה צעירה, תוססת וססגונית. הארט, סגנון מוביל לעיצוב בבית - אף הניגודים

צעירה ותוססת, מסוג אחר. גם עיצוב בית "האח הגדול" בעונה הנוכחית מזכיר בהחלט את סגנון הניו ממפיס, דרך מוטיבים שונים שכמו מתנגשים זה בזה, אולי כאלגוריה לדיירי הבית. רחלי לוי, המנהלת האמנותית, ושמרי גל נובק, מעצב הבית, יצרו סט מרהיב בצבעוניות עזה, וטקסטורות בולטות. כמחווה דווקא לבמאי אלמודובר. מושפע מסגנון האר-דקו והפופ-ארט, עם בחירת ריהוט מודרני-נורדי לצד פסיפס, חיפויי טרצו וחצר ספרדית - קשה לשים את האצבע על סגנון מוביל לעיצוב בבית - אף הניגודים

שמתחברים לשפה אחת בהחלט משדרים קרקע שמחה, נעימה ומזמינה, עם קריצה. מחווה לקבוצת ממפיס יצר המותג Kartell, תחת הסלוגן "להעז, ליצור מהפכות, לרגש ולהפתיע". המוטו, שנשען על האמונה כי אף פעם לא מאוחר לעשות מהפכה, הוקדש לקבוצת העיצוב האוונגרדית, מתוך הערכה עמוקה ליצר המהפכנות שהורגש בעיצוביו של סוטסטס. בין הפריטים שזכו לתחייה מחדשת: סדרת ארטלים, הדומים ומנוהר בעיצובו של סוטסטס, אשר לא זכה לחזות ביצורם בעודו בחייו. מעצבת ואמנית נוספת שעיצובה מתכתבים עם סגנון הניו ממפיס היא קמיל וואלאלה הצרפתייה, שיוצרת ממקום מושבה במזרח לונדון. וואלאלה משדכת בחן בין פרינטיים שבטיים בצבעים נועזים לבין תבניות גיאומטריות בשחור/לבן, ליצירת תכשיטי רחוב ושאר עיצובים משרדגי סביבה. בין היתר עיצבה מעין זירת

משחקים בגלריית NOW הלונדונית, אשר בגריניץ', ממלכה מתנפחת לאירועי שבוע העיצוב בלונדון מלפני שנתיים, מלון שנראה כמו אואזיס אסקפיסטי במאוריציוס, ואפילו תחנת דלק ססגונית. יש גם שטיחים. וואלאלה עיצבה שטיחים גיאומטריים בשפה "ממפיסית" עבור המותג הבריטי FLOOR STORY, הידוע בשיתופי הפעולה הרבים שלו עם מעצבים. זאת במסגרת אירועי שבוע העיצוב בלונדון של השנה החולפת. גם אוסף שטיחי The one and the other שעיצבה אלכס פרובה עבור חברת CC-Tapis מייצג את הסגנון האוונגרדי וממחיש כיצד עולמות ייחודיים, המתנגשים ומתקיימים זה לצד זה, יכולים בהחלט להפוך למשטח מרהיב אחד. השטיחים מבטאים חגיגה של צבעוניות בזכות ההדפסים העלילים והא-סימטריים, בעבודת קראפט מרשימה. אימוץ הסגנון הקסום ומשובב הלב רק ממחיש כי לכולנו פינה חמה לעיצוב קיטשי וצבעוני כשל הממפיס. מסתבר שבשנות ה-80 הגדולות לא היה רק עיצוב חסר טעם שמרבים להקניט, אלא בהחלט סגנונות פורצי דרך, פוסט-פוטוריסטיים ומרעננים, בסיס לקאמבק מפתיע או להולדת סגנונות חדשניים ומתקדמים.

decorliona@gmail.com

סדרת רהיטים מבית Kartell כמחווה לאטורה סוטסטס. רשת הביטאט (צילום: סטודיו Kartell)

